

BRÜKSEL LAHANASI YETİŞTİRİCİLİĞİ

İki yıllık sebze grubunda yer almaktadır. İlk yıl yenen kısmını ikinci yılda ise tohumlarını meydana getirmektedir. Anavatanı Avrupa'dır. Ülkemizde yeni yaygınlaşmaya başlamıştır. Uzayan gövdesi üzerindeki yaprakların koltuklarında oluşan ceviz büyüklüğündeki tamamen baş lahanaya benzeyen minyatür başlar tüketilmektedir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

Kazık kök yapısına sahiptir. Ana kazık kök çevresinde bol miktarda saçak kök meydana getirir. Fide ile yapılan yetiştiricilikte kazık kök kopar ve kök çatallanır, saçak kök sayısı artar.

Gövde uzunluğu 1,5-2m uzayabilir. Bu gövdenin üzerinde uzun saplı geniş ayalı yapraklar bulunur ve bu yaprak koltuklarında minyatür başlar oluşur. Büyüme noktasının bitiminde ise yapraklardan oluşan rozet oluşmaktadır. Bitki üzerinde çeşit özelliğine bağlı olarak 30-50 adet arasında minyatür lahana başı bulunmaktadır.

YETİŞTİRME İSTEKLERİ

İklim İsteği : Serin iklim sebzesi içerisinde yer alan Brüksel lahanası, don tehlikesi olmayan yerlerde yetiştiriciliği uygundur. Sıcaklığın 15°C civarında ve don tehlikesi olmayan koşullarda iyi kalitede başlar oluşmaktadır. Dondan başlar zarar görmektedir. Yüksek sıcaklıkta ise başlar ya oluşmaz ya da gevşek oluşmaktadır. Brüksel lahanası yetiştiriciliği için Karadeniz Bölgesinin sahil kesimi çok uygundur.

Toprak isteği : En iyi yetiştiği toprak; kil içeren kumlu topraklardır. Erkenci çeşitler kumlu, geçici çeşitler ise ağır topraklarda iyi gelişmekle birlikte, toprak isteği yönünden çok seçici değildir. 5-7,5 pH değerleri arası yetiştiricilik için uygundur.

Gübreleme : Lahanagiller topraktaki organik maddenin yüksek olmasından hoşlanırlar. Bunun için iyi yanmış ahır gübresi, Brüksel lahanası yetiştiriciliği yapılacak toprağa ilkbaharda 1-3 ton/da ilave edilir. Ahır gübresinin iyi yanmamış olması halinde, lahana sineği ve kelebeği zarar meydana getirir. Besin maddesinin yetersiz olması durumunda yaprakta renk açılması, kırmızı renk oluşumu, geç ve gevşek baş bağlama veya hiç baş bağlamama, erken çiçeğe kalkma gibi durumlar meydana gelmektedir. Bitkinin gelişme durumuna ve dikim öncesi yaptığımız tahlile göre çapa ile azot takviyesi yapılır. Yaprığı için yetiştirilen lahanalarda azotlu gübreleme önemlidir. Bu gübreler sulama ve yağmur sularıyla kolaylıkla uzaklaştığı için bölünerek vermelidir.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Toprak Hazırlığı : Tarla 25-30 cm derinlikte sürülmelidir. Verilecek gübre toprak tahlili sonucuna göre yapılmalıdır. Brüksel lahanası tohumla üretilmektedir. Karadeniz Bölgesinde yetiştiricilik için Temmuz başı tohum ekimi için uygundur. Fide yetiştiriciliği viyollerde veya yastıklarda yapılır.

Yastıklara tohum ekiminde bir m²'den 600-700 fide elde edilecek şekilde m²'ye 4-5 g tohum ekilmektedir. İklim şartları uygun olduğunda 2-3 gün sonra çimlenme görülmektedir. Fideler 3-4 gerçek yapraklı olup 15 cm boy aldığı anda dikim büyüklüğüne gelmiştir. Karadeniz yağışlı olduğu için masura hazırlamadan yerlerine dikilirler. Fideler sıra arası 80cm, sıra üzeri 60cm olacak şekilde yerlerine dikilirler. Dikimden sonra sulamaya çok önem verilmelidir. Toprağın çatlamasına müsaade edilmemelidir çünkü; yeni oluşacak kökler zarar görebilir.

Bakım işleri : Sulamalardan sonra toprak tavında iken bitkinin kök bölgesi havalanması, kaymak tabakasının kırılması ve ot mücadelesi için çapa yapılır.

Olgunluk, Hasat ve Depolama : Bitkiler 30-40 cm

boy aldığı anda aşağıdan yukarıya doğru olmak üzere gövde üzerinde başlar oluşmaya başlar. Bitki üzerinde başların açılmasına müsaade edilmeden hasada başlanır. Kademeli hasat verim ve kaliteyi artırmaktadır; fakat işçilik giderleri artmaktadır. Büyük alanda yetiştiricilik yapılıyorsa bir defada makineli hasat yapılması önerilmektedir. Hasat edilen Brüksel lahanaları 10°C'de %90-95 nispi nemde 4-6 hafta süre ile muhafaza edilebilirler.

Verim : Brüksel lahanasında çeşit özelliği, ekolojik koşullar ve diğer kültürel işlemler verim üzerine etkilidir. Uygun şartlarda kademeli hasatta dekaradan 2-3 ton, makineli hasatta ise 1,5-2,5 ton ürün alınmaktadır.

HASTALIK VE ZARARLILAR

Lahana Galböceği: Larvaları konukçu bitkinin köklerinde urlar yapar. Urlar bezelye büyüklüğünde başlar sonradan birleşerek tüm kök boğazını sarar. Lahana ve karnabahar baş bağlayamaz. Lahananın baş yaprakları kırılır.

Kimyasal mücadelesi yoktur. Baş kesiminden sonra tarlada bırakılan kökler sökülerek tarladan uzaklaştırılmalıdır. Bulaşık arazilerde ekim nöbeti uygulanmalıdır. Yetiştirme tekniklerine uyulmalı, sağlıklı bitki yetiştirmeli, sağlıklı fide kullanılmalıdır. Hasat edilen tarlalar sulanarak larvalar öldürülmelidir.

Lahana Göbek kurdu: Yaprak ve gövdeyi yiyecek beslenir. Büyüme noktasında ise baş bağlayamaz. Önlem amacıyla tarlada kalan bitki artıkları toplanıp yok edilir. Fide ve tarlada zarar görmüş bitkiler görülür görülmez ilaçlı mücadeleye başlanır.

Lahana Kelebeği ve Lahana Yaprak Güvesi: Zararı larvaları yapar. Bulunduğu bitkiyi tamamen yiyecek kalın damarları bırakırlar. Küçük alanlardaki yu-

murta ve larvalar imha edilir. Kelebeklere karşı feromon tuzaklar kullanılabilir. Arap sabunu karıştırılmış su yapraklara püskürtülür. Larvalar için geliştirilmiş olan *Basillus thuringiensis* kullanılabilir.

Lahana Yaprak Bitleri: Lahana yaprakları rengini kaybeder ve kıvrılır, yaprakların altında grimsi mavi mumsu bir görünüşte yaprak bitleri kolonileri bulunur. Kışı yumurta devresinde bitki gövdelerinde geçirir. Beslenme ilkbaharın sıcak günlerinde başlar.Yaprak biti hücumuna uğrayan lahana bitkilerinde, bilhassa fide döneminde gelişme durur ve hasat edilirken üründe kalite çok düşer. Önlem olarak hasattan sonra bitki artıkları toplanmalıdır. Ayrıca doğal düşmanları aracılığıyla etkisiz hale getirilir. Bitin yoğunluğuna göre uygun insektisitle ilaçlanır.

Lahana Siyah Damar Çürüklüğü: Hastalığa bakteri sebep olmaktadır. Fide döneminde önce sararma, sonra ölüm görülmektedir. Ergin bitkide ise önce yaprak kenarında sararma sonra damarlarda kararma olur. İletim demeti bozulmaktadır. Önlem amacıyla temiz tohum kullanılmalıdır. Hastalıkla bulaşık yerde ekim nöbeti uygulanmalıdır. Ayrıca tohum aşamasında ve tarlaya şaşırtıldıktan sonra uygun pestisitlerle ilaçlanmalıdır.

DEĞERLENDİRME ŞEKLİ

Brüksel lahanası çorba,salata,tavada etli Brüksel lahanası, köfteli brüksel lahanası, çeşitli türülerde ve yemeklerde garnitür olarak değerlendirilebilir.

Brüksel lahanasının içinde en fazla Vitamin C ve Vitamin B gruplarını barındırmakla birlikte, özellikle fosfor, kalsiyum, magnezyum ve demir gibi mineralleri de barındırır. **100 g brüksel lahanasında;** 52 kalori, 4.9 protein, 0.6 yağ, 6.7 karbonhidrat ve 0 kolesterol değeri vardır. Bu nedenle özellikle diyet yapanlara ve kalp sağlığına dikkat edenlere tavsiye edilmektedir.

BRÜKSEL LAHANASI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürlüğü

No: S/2
2018

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ